

درد و ادب به تمامی دبیران و مدرسان گرامی و دانش آموزان دوست‌داشتنی و سخت‌کوش سراسر ایران پهناور با توجه به تغییرات صورت گرفته در شرایط برگزاری کنکور سراسری و تأثیر سوابق تحصیلی در ورود به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، بر آن شدیم تا منبعی مطمئن برای یادگیری، آموزش اثربخش، سنجش و ارزیابی هدفمند و مؤثر دروس را برای شما دانش‌آموز عزیز فراهم کنیم و مسیر شما را جهت کسب نمره عالی (۲۰) در آزمون‌های نهایی، هموارسازیم.

درباره کتاب

مجموعه کتاب‌های سیگنال ۲۰ خط سفید برای تمام دروس پایه دهم در ۳ رشته تحصیلی ریاضی و فیزیک، علوم تجربی و علوم انسانی برای شما عزیزان تألیف و تحریر شده که شامل ۴ بخش اصلی است:

۱. آموزش (درس‌نامه کاملاً کاربردی)

محتوای تألیفی درس‌نامه‌ها شامل تمام مطالب آموزشی مهم، کاربردی، مفاهیم اساسی و نکات کلیدی کتاب درسی است که موجب تسهیل فرآیند یادگیری می‌شود و امکان مرورهای سریع و مانا، همچنین جمع‌بندی‌های دوره‌ای را در طول سال تحصیلی برای شما فراهم می‌سازد.

۲. سنجش (سؤالات امتحانات احتمالی)

به‌منظور بالا بردن سطح توانایی و مهارت دانش آموزان پایه دهم برای پاسخگویی کامل و درست به پرسش‌های آزمون‌های گوناگون و تقویت یادگیری، سؤالاتی در تیپ و قالب‌های متنوع تألیفی-احتمالی گردآوری و تألیف گردیده است؛ که با تمرین و تکرار مداوم این سؤالات، امکان شناخت نقاط قوت و ضعف دانش‌آموزان در درس‌های مختلف فراهم می‌شود.

۳. نمونه سؤال امتحان (امتحانات ۲۰ نمره‌ای نوبت اول و دوم)

علاوه بر مجموعه سؤالات طبقه‌بندی‌شده، ۳ نمونه آزمون تألیفی-احتمالی نوبت اول (دی‌ماه)، ۳ نمونه آزمون تألیفی-احتمالی نوبت دوم (خردادماه)، آزمون شبه نهایی کشوری (از سوی وزارت آموزش و پرورش) و آزمون نهایی خرداد ۱۴۰۳، جهت بررسی و ارزیابی میزان یادگیری و ارتقاء هرچه بیشتر توانمندی دانش‌آموزان عزیز و کسب نتیجه عالی، فراهم شده است.

۴. پاسخنامه تشریحی آموزشی

جهت تقویت یادگیری و کاهش حداکثری خطاها و اشتباهات احتمالی دانش‌آموزان، پاسخنامه کاملاً تشریحی و آموزشی سؤالات در پایان کتاب آمده است.

سیگنال بگیر تا بیست برو!

فهرست

بارم‌بندی

شماره درس	نوبت اول	نوبت پایانی
۱-۲	۵	۲
۳-۴	۶	۳/۵
۵-۶	۵	۲/۵
۷-۸	-	۳/۵
۹-۱۰	-	۵
۱۱-۱۲	-	۳/۵
قرائت	۴	-
جمع	۲۰	۲۰

درس‌نامه	سوال	پاسخ‌نامه تشریحی
درس اول	۳	۷۰
درس دوم	۸	۷۱
درس سوم	۱۳	۷۲
درس چهارم	۱۷	۷۴
درس پنجم	۲۳	۷۵
درس ششم	۲۷	۷۶
درس هفتم	۳۷	۷۸
درس هشتم	۴۱	۷۹
درس نهم	۴۵	۸۱
درس دهم	۴۸	۸۲
درس یازدهم	۵۳	۸۳
درس دوازدهم	۵۶	۸۵

سوال	پاسخ‌نامه امتحان
۳۱ (نوبت اول - احتمالی)	۸۶
۳۳ (نوبت اول - احتمالی)	۸۶
۳۵ (نوبت اول - احتمالی)	۸۷
۶۰ (نوبت دوم - احتمالی)	۸۸
۶۲ (نوبت دوم - احتمالی)	۸۹
۶۴ (نوبت دوم - احتمالی)	۸۹
۶۶ (احتمالی)	۹۰
۶۸ (خرداد ماه ۱۴۰۳)	۹۱

هدف کلی درس: شناخت هدف اصلی و اساسی زندگی انسان که همان تقرب به خداوند است و به وسیله عبادت خالصانه خداوند بدست می آید. اما گاهی برخی از انسان ها خود را سرگرم اهداف فرعی می نمایند و از هدف اصلی دور می شوند.

هدف زندگی

«در عالم یک چیز است که آن فراموش کردنی نیست؛ اگر جمله چیزها را فراموش کنی و آن را فراموش نکنی، تو را باک نیست و اگر جمله را به جا آری و آن را فراموش کنی، هیچ نکرده باشی؛ همچنان که پادشاهی تو را به ده فرستاده برای کار معین، تو رفتی و صدکار دیگر گزاردی، چون آن کار را که برای آن رفته بودی نگزاردی، گویی که هیچ نگزاردی. پس آدمی درین عالم برای کاری آمده است، و مقصود آن است، چون آن نمی گزارد، پس هیچ نکرده باشد.»

سیگنال

شناخت هدف اصلی زندگی، آن چیزی است که در این عالم فراموش کردنی نیست. شناخت هدف اصلی زندگی، آن چیزی است، که هیچ چیز اندازه آن ارزش ندارد. اگر تو گویی اگر چه آن کاری که خدا مرا برای آن آفریده نمی کنم، در عوض، چندین کار دیگر انجام می دهم، گویم آدمی را برای آن کارهای دیگر نیافریده اند. همچنان باشد که تو شمشیر جواهرنشانی که قیمت نتوان بر آن گذاشت و تنها درخزائن ملوک از آن بتوان یافت آورده باشی و آن را ساطور گوشت گندیده ای کنی و یا دیگ زرین را بیآوری و در آن شلغم بپزی و بگویی که من این ها را معطل نگذاشته و به کار گرفته ام! جای افسوس و خنده نباشد؟

سیگنال

قرار دادن اهداف فرعی به جای هدف اصلی زندگی جای افسوس و خنده دارد حق تعالی نیز تو را ارزش بسیار داده است. پس ببین که برای چه تو را خلق کرده و برای چه کار فرستاده است؟

جهان هدفمند

در پس خلقت تک تک موجودات این جهان هدفی وجود دارد؛ زیرا خالق آن ها خدایی حکیم است؛ یعنی خدایی که هیچ کاری را بیهوده انجام نمی دهد. قرآن کریم در آیات گوناگون براین نکته تأکید می کند و آفرینش جهان را «حق» می داند. مثلاً می فرماید:

«وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ - مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ» و ما آسمان ها و زمین و آنچه بین آن هاست را به بازیچه نیافریدیم، آن ها را جز به حق خلق نکردیم.

حق بودن آفرینش آسمان ها و زمین به معنای هدف دار بودن خلقت آن هاست. این آیه به خوبی دلالت بر این دارد که جهان آفرینش بی هدف نیست و هر موجودی بر اساس برنامه حساب شده ای به این جهان گام نهاده است و به سوی هدف حکیمانه ای در حرکت است.

هدفمند بودن خلقت انسان:

انسان نیز مانند موجودات دیگر، از این قاعده کلی جدا نیست و قطعاً هدفی از آفرینش او وجود داشته است. و گام نهادن او در این دنیا، فرصتی است که برای رسیدن به آن هدف به او داده شده است. از این رو، حضرت علی (ع) هرگاه که مردم را موعظه می کرد،

معمولاً سخن خود را با این عبارات آغاز می کرد:

ای مردم ... هیچ کس بیهوده آفریده نشده تا خود را سرگرم کارهای لهو کند و او را به خود وا نگذاشته اند تا به کارهای لغو و بی ارزش بپردازد.

پیام های حدیث

انسان نیز مانند سایر موجودات به سوی هدف حکیمانه در حرکت است گام نهادن انسان در این دنیا فرصتی است برای رسیدن به هدف آفرینش

سیگنال

کل جهان هدفمند است، انسان نیز که جزئی از این جهان است هدفمند است البته میان هدف انسان و موجوداتی همچون حیوانات و گیاهان، تفاوت هایی وجود دارد. تفاوت هایی که به ویژگی های خاص انسان و تمایز او از سایر موجودات باز می گردد. برخی از این تفاوت ها عبارت اند از:

۱- انسان خود باید هدف از خلقت خود را بشناسد و آن را انتخاب کند و به سوی آن گام بردارد؛ در حالی که گیاهان به صورت طبیعی و حیوانات به صورت غریزی به سوی هدف خود حرکت می کنند. مثلاً دانه گندم به صورت طبیعی در جهت رسیدن به هدف نهایی خود یعنی تبدیل شدن به خوشه ای با ده ها دانه حرکت می کند و یا نهال کوچک خرما در مسیر رسیدن به نخلی تنومند پیش می رود.

۲- انسان مجموعه ای فراوان از استعداد های مادی و معنوی است. برخلاف حیوانات و گیاهان که استعداد های محدودی دارند، لذا، به دنبال انتخاب هدف هایی است که از طریق آن، استعدادهای گوناگون خویش را به کمال رساند.

۳- انسان دارای روحیه ای بی نهایت طلب است و عطش او در دستیابی به خواسته هایش نه تنها کم نمی شود، بلکه روز به روز افزون می گردد. او به دنبال چیزی است که هرگز پایان نمی پذیرد و تمام نمی شود. این انسان بی نهایت طلب، در زندگی خود همواره در حال انتخاب هدف است؛ هدف هایی پایان ناپذیر و تمام نشدنی. در حالی که حیوانات و گیاهان هدف های محدودی دارند و هنگامی که به سرحدی از رشد و کمال می رسند، متوقف می شوند؛ چنان که گویی راهشان پایان یافته است.

اختلاف در انتخاب هدف

وقتی به دنیای انسان ها می نگریم، با دنیای حیرت انگیزی مواجه می شویم؛ چنان اختلافی در هدف ها وجود دارد که ابتدا سردرگم می شویم که به راستی، کدام انتخاب درست و همسو با میل بی نهایت طلب انسان و استعداد های فراوان مادی و معنوی اوست و کدام یک این گونه نیست؟

کسانی که به دنبال پول و ثروت اند، برخی دل به کشف اسرار جهان سپرده اند، برخی به دنبال جاه و مقام اند، دسته ای خدمت به خلق را سرلوحه زندگی خود قرار داده اند، گروهی به هنرمندی و نقش آفرینی در عرصه های هنری می اندیشند، گروهی نیز در آرزوی قهرمانی در ورزش، پیوسته می کوشند و ...

فعالیت کلاسی

به نظر شما منشأ این اختلاف ها در انتخاب هدف چیست؟

پاسخ: ریشه و علت این تفاوت ها، اختلاف در دیدگاه ها و بینش های انسان هاست.

هر کس با بینش و نگرش خاص خود به سراغ هدفی می رود. اگر کسی چنین بیندیشد که کمک به دیگران ارزشمند است و می تواند روحیه بی نهایت طلب او را سیراب کند و پاسخگوی استعدادهای گوناگونش باشد، می کوشد به دیگران کمک کند. کسی هم

که فکر می‌کند با داشتن شهرت می‌تواند به این نتایج برسد، همه زندگی خود را در همین مسیر قرار می‌دهد. پس این اختلاف در هدف‌ها، ریشه در نوع نگاه و اندیشه انسان دارد.

معیارهای انتخاب هدف‌های اصلی

با توجه به تفاوت نگاه و اندیشه انسان‌ها، برای اینکه بتوانیم با نگاهی درست، هدف‌های خود را انتخاب کنیم، نیازمند معیار و ملاک هستیم؛ معیاری که بتوانیم به وسیله آن، هدف‌های همسو با میل بی‌نهایت طلب و استعداد‌های متنوع انسان را مشخص کنیم. بدین وسیله، هدف‌های زندگی را به درستی بخواهیم گزید و عمر خود را برای رسیدن به آن‌ها صرف خواهیم کرد. خدای رحیم و مهربان که از همه به ما مهربان‌تر و از خود ما به نیازهای ما آگاه‌تر است، در این مورد ما را هدایت و راهنمایی کرده و معیار انتخاب هدف را مشخص فرموده و آثار و نتایج آن را نیز یادآور شده است.

تدبیر در آیات

برای رسیدن به معیارهای انتخاب هدف، در ترجمه آیات تدبیر کنید و با تأمل در آن‌ها و ارتباط دادن آن‌ها به یکدیگر، پیام‌های صفحه بعد را تکمیل کنید و آیاتی را که این پیام‌ها از آن‌ها استخراج می‌شوند، مشخص نمایید.

- * آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خواری و سرافکنندگی در آن وارد شود. اسراء، ۱۸
- * و آن کس که سرای آخرت را بطلبد و برای آن کوشش کند و مؤمن باشد، پاداش داده خواهد شد. اسراء، ۱۹
- * بعضی از مردم می‌گویند: خداوند به ما در دنیا نیکی عطا کن. ولی در آخرت هیچ بهره‌ای ندارد. بقره، ۲۰۰
- * بعضی می‌گویند پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن، و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار. بقره، ۲۰۱
- * اینان از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند؛ و خداوند سریع الحساب است. بقره، ۲۰۲
- * آنچه به شما داده شده، کالای زندگی دنیا و آرایش آن است و آنچه نزد خداست بهتر و پایدارتر است؛ آیا اندیشه نمی‌کنید؟ قصص، ۶۰

پیام	آیات مربوط به پیام
برخی از هدف‌ها و دل‌بستگی‌ها محدود و پایان پذیر هستند و تنها پاسخگوی برخی از استعداد‌های مادی ما هستند.	۱۸ اسراء و ۲۰۰ بقره
اگر کسی این هدف‌ها را به عنوان هدف اصلی برگزیند، ممکن است به مقداری از آن برسد.	آیه ۱۸ اسراء
اگر کسی فقط این هدف‌ها را انتخاب کند اهل دوزخ است و در آخرت هیچ بهره‌ای ندارد.	۱۸ اسراء و ۲۰۰ بقره
برخی هدف‌ها پایان‌ناپذیر و همیشگی‌اند و پاسخگوی استعداد‌های مادی و معنوی بیشتری در وجود ما هستند.	۱۹ اسراء، ۶۰ قصص
اگر کسی این هدف‌ها را به عنوان هدف اصلی برگزیند و برای رسیدن به آن‌ها تلاش کند به هدف خود خواهد رسید.	آیه ۱۹ اسراء
هدف‌های پایان‌ناپذیر همان هدف‌های اخروی هستند.	آیه ۶۰ قصص
هدف‌های پایان‌پذیر همان هدف‌های دنیوی هستند.	۱۸ اسراء، ۶۰ قصص

اصل قرار گرفتن هدف‌های اخروی، مانع بهره‌مندی انسان از نعمت‌های دنیایی نمی‌شوند.	۲۰۱ و ۲۰۲ بقره
اگر هدف‌های دنیوی اصل قرار گیرند، مانع رسیدن به هدف‌های اخروی می‌شوند.	۱۸ اسراء، ۲۰۰ بقره
نتیجه: برنامه ریزی انسان باید در برگزیدن اهداف اخروی و اهداف دنیوی باشد و به گونه‌ای تنظیم شود که اهداف اخروی اصل قرار گیرند و هدف‌های دنیوی فرع و تابع آن‌ها باشند.	

همان‌طور که با تدبیر در آیات دیدید، اینجا سخن از هدف‌های اصلی و فرعی است، که هر دو خوب می‌باشند و برای زندگی ما ضروری هستند. مهم این است که هدف فرعی را به جای هدف اصلی قرار ندهیم و آن قدر به اهداف فرعی دل نبندیم که مانع ما در رسیدن به اهداف اصلی شوند و از رفتن به سوی کمالات بازدارند. تلاش برای رسیدن به نعمت‌های دنیا نه تنها بد نیست، بلکه ضروری و خوب است. فقط باید توجه کنیم که برای رسیدن به نعمت‌های دنیا مرتکب گناه نشویم و آن قدر سرگرم آن‌ها نباشیم که از زیبایی‌های پایدار باز بمانیم.

برترین هدف

حتماً این مصرع از شعر زیبای مولوی را شنیده‌ای که می‌گوید: چون که صد آمد نود هم پیش ماست این مصرع را به صورت یک ضرب‌المثل در جایی که یک چیز، جامع و در بردارنده چیزهای دیگر است، استفاده می‌کنند.

برخی هدف‌های زندگی، نیز این گونه‌اند؛ یعنی در بردارنده هدف‌های دیگر نیز هستند و رسیدن به آن‌ها برابر با دستیابی به سایر اهداف نیز هست. به میزانی که این گونه هدف‌ها برتر و جامع‌تر باشند، هدف‌های بیشتری را در درون خود جای می‌دهند.

معمولاً آدم‌های زیرک و هوشمند هدف‌های خود را به گونه‌ای انتخاب می‌کنند که به قول معروف «با یک تیر چند نشان بزنند»

درمیان هدف‌های اصلی، برترین و کامل‌ترین هدف کدام است؟ هدفی که رسیدن به آن مساوی رسیدن به هدف‌های دیگر نیز باشد؟

با توجه به دو ویژگی «متنوع بودن استعداد‌های انسان» و «بی‌نهایت طلبی او» اگر هدفی را که انتخاب می‌کنیم، بهتر بتواند پاسخگوی این دو ویژگی باشد، آن هدف، کامل‌تر است.

برترین هدف اصلی ما هدفی است که همه استعداد‌های متنوع ما را دربرگیرد و در جایی متوقف نشود و نهال وجود ما را به درختی پربار و زیبا تبدیل کند به طوری که سراسر وجود ما را شادابی، بالندگی و شور و نشاط فرا گیرد.

امیرالمؤمنین علی (ع) رشد و تکامل خود را زیر نظر و با تربیت پیامبر اکرم (ص) آغاز کرد و جلوه‌گاه همه کمالات و زیبایی‌ها شد. وقتی به شخصیت ایشان می‌نگرید، می‌بینید که ایشان در میدان علم و دانش، رشادت و جنگاوری، سخنوری و خطابه، مهربانی و دوستی، پهلوانی و جوانمردی، نیایش و عبادت، حق‌طلبی و عدالت، پس از رسول خدا (ص) بی‌نظیر است. راستی ایشان چه چیزی را مقصود و هدف خود قرار داده که به همه این زیبایی‌ها دست یافته است؟

هر کس اندکی تأمل کند، می‌بیند که در ذات خود در جست و جوی سرچشمه خوبی‌ها و زیبایی‌هاست و تا به آن منبع و مبدأ نرسد، آرامش نیافته و از پای نخواهد نشست. این سرچشمه، همان خداوند است که خالق همه کمالات و زیبایی‌هاست؛ او که خود نامحدود است و کمالات و خوبی‌هایش حد و اندازه ندارد. هر کمال و خوبی از

مطلب فوق به کدامیک از سرمایه‌های انسان در درس دوم اشاره دارد؟

پس مقصود و هدف نهایی ما خداوند است. به راستی جز او چه کسی و چه چیزی می‌تواند برترین و اصلی‌ترین هدف ما باشد؟ چه کسی جز او می‌تواند روح پایان‌ناپذیر انسان را سیراب کند و زمینه شکوفا شدن استعدادهای متنوع مادی و معنوی انسان را فراهم آورد؟ اگر روح انسان بی‌نهایت طلب است و خوبی‌ها را به صورت بی‌پایان می‌خواهد، شایسته است که تنها تقرب و نزدیکی به خدای بزرگ مقصد نهایی او باشد.

البته نزدیکی و تقرب به خداوند، نزدیکی مکانی و ظاهری نیست. چه بسا دو نفر در یک مکان در کنار هم باشند ولی هیچ نزدیکی به هم احساس نکنند. نزدیکی به خدا یک نزدیکی حقیقی است، همان‌طور که دوری از او هم بدترین نوع دوری است. خدا سرچشمهٔ زیبایی‌ها و خوبی‌هاست و انسان‌ها به میزانی که زیبایی‌ها و خوبی‌ها را کسب کنند به خدا نزدیک‌تر می‌شوند.

افراد زیرک با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی خود،

هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند

و هم از آنجایی که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهند. جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند.

مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ هَر كَسْ نِعْمَتٍ وَ پاداش دنیا را بخواد نعمت و پاداش دنیا و آخرت نزد خداست.

پیام آیه :

۱- افراد زیرک با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی خود، با یک تیر چند نشان می‌زنند.

۲- انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی، جامع همه اهداف دیگر خواهد بود.

۳- اصل قرار گرفتن هدف‌های اخروی، مانع بهره مندی انسان از نعمت‌های دنیایی نمی‌شوند.

۴- با ابیات شعر پایانی درس (ای دوست شکر بهتر یا آن که شکر سازد...) تناسب معنایی دارد.

البته این هدف، (تقرب به خدا) به همان میزان که بزرگ و ضامن خوشبختی ماست، همت بزرگ و ارادهٔ محکم می‌طلبد؛ همان‌طور که دستیابی به گوهرهای گران قدر دریاها، پشتکاری شگرف می‌خواهد.

ای دوست شکر بهتر یا آن که شکر سازد؟ خوبی قمر بهتر یا آن که قمر سازد؟

ای باغ توی خوش‌تر یا گلشن گل در تو یا آن که برآرد گل صد نرگس‌تر سازد؟

ای عقل تو به باشی در دانش و در بینش یا آن که به هر لحظه صد عقل و نظر سازد؟

پیام شعر :

۱- انتخاب خدا باید برترین و اصلی‌ترین هدف انسان باشد.

۲- از آنجایی که خداوند سرچشمه همهٔ خوبی‌ها و زیبایی‌هاست (ساختن شکر، قمر،

صد نرگس‌تر، صد عقل و نظر) باید مقصد و هدف نهایی ما باشد.

صد نرگس‌تر، صد عقل و نظر) باید مقصد و هدف نهایی ما باشد.

تدبردر آیات

«قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَ نُسُكِي وَ مَحْيَايَ وَ مَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ» بگو نمازم، تمامی اعمالم و زندگی و مرگ من برای خداست که پروردگار جهانیان است. به نظر شما برنامهٔ زندگی روزانهٔ من و شما چگونه باید باشد تا براساس آیه زیر، تمامی اعمال و زندگی ما برای خدا باشد؟

پاسخ: زندگی باید برای رسیدن به هدف اصلی آفرینش یعنی تقرب به خدا برنامه ریزی شود و هر عملی که از ما سر می‌زند باید برای رضای خدا باشد

اندیشه و تحقیق

۱- شعر «چون که صد آمد، نود هم پیش ماست» چه ارتباطی با موضوع هدف زندگی دارد؟

پاسخ: این مصرع بیانگر آن است که یک چیز هر چه جامع‌تر باشد دربردارندهٔ چیزهای بیشتری است. درباره هدف زندگی نیز این موضوع صادق است یعنی هر چه انسان هدف جامع‌تر و کامل‌تری را انتخاب کند به هدف‌های بیشتری می‌رسد پس شایسته است که بالاترین هدف یعنی تقرب و نزدیکی به خدا را به عنوان برترین هدف اصلی انتخاب کنیم تا به هدف‌های پایین‌تر دیگر به هم برسیم

۲- دلیل بیاورید:

الف) زیرک‌ترین افراد این جهان، مؤمنان هستند.

پاسخ: زیرا مومنان هدف برتر؛ یعنی تقرب و نزدیکی به خدا را هدف اصلی خود قرار می‌دهند و با انتخاب این هدف برتر به هدف‌های فرعی و اصلی دیگر هم می‌رسند.

ب) کسی که هدف اصلی زندگی خود را ثروتمند شدن قرار دهد، دچار خسران می‌شود.

پاسخ: چون این فرد هدف فرعی را به جای هدف اصلی قرار داده و بر اساس قرآن و عقل زبان کرده است، زیرا ممکن است برای رسیدن به ثروت به هر کاری دست بزند.

۳- شخصی می‌گوید «لازمهٔ تقرب به خدا این است که کارهایی مانند کسب مال و ثروت که از امور فرعی هستند، کنار گذاشته شود» با او موافقت یا خیر؟ چرا؟

پاسخ: خیر زیرا اهداف اصلی و فرعی هر دو خوب هستند، اهداف فرعی مانع رسیدن به اهداف اصلی نیستند. فقط نباید اهداف فرعی جای اهداف اصلی را بگیرد.

۴- حکایت زیر را بخوانید و با توجه به آن به سؤال پاسخ دهید.

مسافری در سفر خود به یک دوراهی رسید. از پیرمردی که در آنجا نشسته بود پرسید: من از کدام یک از این دو راه باید بروم؟ پیرمرد گفت: قصد داری به کجا بروی؟ مسافر جواب داد: نمی‌دانم! پیرمرد گفت: وقتی نمی‌دانی به کجا می‌خواهی بروی، تفاوتی نمی‌کند که کدام راه را انتخاب کنی! این حکایت، با کدام یک از بخش‌های درس در ارتباط است؟ چرا؟

پاسخ: با بخش اول درس یعنی زندگی انسان هدفمند است. زیرا کسی که هدف زندگی خود را انتخاب نکرده است نمی‌تواند برای زندگی خود برنامه ریزی کند اول باید در زندگی اهداف خود را مشخص کنیم بعد آن‌ها را دسته بندی کنیم و بر اساس اهداف اصلی یا فرعی بودن برای خود برنامه ریزی نماییم.

سوالات امتحانی و احتمالی درس اول

با تدبیر در آیات قرآن و روایات به سوالات زیر پاسخ دهید.

با توجه به آیه «وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِاعْبَادٍ - مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ» به سوالات زیر پاسخ دهید.

۱- چه چیزی مورد تأکید قرار گرفته است؟

۲- از آیه فوق درباره حق بودن آفرینش آسمانها و زمین چه مفاهیمی بدست می آید؟

با توجه به حدیث امام علی (ع) «ای مردم ... هیچ کس بیهوده آفریده نشده تا خود را سرگرم کارهای لهو کند و او را به خود وا نگذاشته اند تا به کارهای لغو بی ارزش بپردازد» به سوالات زیر پاسخ دهید.

۳- حدیث درباره چه موضوعی گفته شده است؟

۴- امام علی (ع) چه مواقعی سخنان خود را با حدیث فوق آغاز می کرد؟

۵- چرا انسان نباید خود را سرگرم کارهای لهو کند؟

۶- چرا انسان نباید به کارهای لغو و بی ارزش بپردازد؟

با توجه به ترجمه آیه «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم و به هر کس اراده کنیم می دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خواری و سرافکنندگی در آن وارد شود.» به سوالات زیر پاسخ دهید.

۷- درباره هدفها و دلبستگی ها چه ویژگی مطرح شده است؟

۸- اگر کسی هدفها و دلبستگی های محدود را به عنوان هدف اصلی برگزیند به همه آن می رسد؟

۹- اگر کسی فقط هدفها و دلبستگی های محدود را انتخاب کند چه سرنوشتی خواهد داشت؟

با توجه به ترجمه آیه «آن کس که سرای آخرت را بطلبد و برای آن کوشش کند و مؤمن باشد، پاداش داده خواهد شد.»

۱۰- به کدام دسته از اهداف و دلبستگی ها اشاره دارد؟

۱۱- اگر کسی آنها را هدف اصلی خود قرار دهد چه خواهد شد؟

با توجه به ترجمه آیه «بعضی از مردم می گویند: خداوندا به ما در دنیا نیکی عطا کن. ولی در آخرت هیچ بهره ای ندارند»

۱۲- اگر کسی فقط هدفها و دلبستگی های دنیوی را انتخاب کند چه سرنوشتی خواهد داشت؟

۱۳- اگر هدف های دنیوی اصل قرار گیرند چه خواهد شد؟

با توجه به ترجمه آیه «بعضی می گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن، و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار. اینان از کار خود نصیب و بهره ای دارند؛ و خداوند سریع الحساب است.» به سوال زیر پاسخ دهید.

۱۴- دیدگاه قرآن درباره اصل قرار گرفتن هدفهای اخروی چیست؟

۱۵- با توجه به ترجمه آیه «آنچه به شما داده شده، کالای زندگی دنیا و آرایش آن است» دیدگاه قرآن درباره اصل قرار گرفتن هدفهای دنیوی چیست؟

۱۶- با توجه به آیه «مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ» دیدگاه قرآن درباره برترین هدف چیست؟

۱۷- با توجه به آیه «قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ» برنامه زندگی روزانه ما چگونه باید باشد تا براساس آیه زیر، تمامی اعمال و زندگی ما برای خدا باشد؟

درستی یا نادرستی جملات زیر را مشخص کنید.

درست نادرست

۱۸- از آنجایی که خداوند رحیم است در پس خلقت تک تک موجودات این جهان هدفی وجود دارد.

درست نادرست

۱۹- میان هدف انسان و سایر موجودات تفاوتی وجود ندارد

درست نادرست

۲۰- انسان بی نهایت طلب به دنبال چیزی است که هرگز پایان نمی پذیرد و تمام نمی شود.

درست نادرست

۲۱- انسان بی نهایت طلب، در زندگی خود همواره در حال انتخاب هدف است.

درست نادرست

۲۲- حیوانات و گیاهان استعدادها محدود مادی دارند.

درست نادرست

۲۳- هدفها و دل بستگی های محدود و پایان پذیر پاسخگوی همه استعدادها مادی ما هستند.

درست نادرست

۲۴- اگر کسی فقط هدفها و دلبستگی های محدود و پایان پذیر را انتخاب کند اهل دوزخ است.

درست نادرست

۲۵- هدفهای پایان ناپذیر همان هدفهای اخروی هستند.

درست نادرست

۲۶- هدفهای پایان پذیر همان هدفهای اخروی هستند.

ردیف	سوالات	نمره								
۱	<p>با تدبیر در آیات قرآن و روایات به سوالات زیر پاسخ دهید.</p> <p>۱- با توجه به ترجمه آیه «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم و به هر کس اراده کنیم می‌دهیم» عبارت زیر را تکمیل کنید: اگر کسی این هدف‌ها را به عنوان هدف اصلی برگزیند، ..... ؟</p> <p>۲- آیه شریفه «و نفسٍ و ماسواها فالهَمَّهَا فُجُورُهَا وَ تَقْوَاهَا» به کدام ویژگی انسان اشاره دارد؟</p> <p>۳- بعد از تدبیر در آیه «مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ وَ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَهُمْ يَحْرُزُونَ» بنویسید که اعتقاد به معاد برای معتقدین به آن چه پیامدهایی به همراه دارد؟</p> <p>۴- در حدیث شریف «مَنْ حَاسَبَ نَفْسَهُ سَعِدَ» حضرت علی (ع) چه آثاری برای محاسبه بیان فرموده است؟</p> <p>۵- با توجه به آیه شریفه «يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجِكُمْ وَ بَنَاتِكُمْ وَ نِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ ...» رعایت عفاف و پوشیدگی چه نتایجی برای زنان دارد؟</p> <p>۶- خداوند در آیه شریفه «قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَ يُغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ» چه چیزی را شرط اصلی دوستی با خود اعلام می‌کند؟</p>	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵								
۲	<p>درستی یا نادرستی جملات زیر را مشخص کنید.</p> <p>۷- طبق روایات رسیده از معصومین (ع) دشمن‌ترین دشمن انسان شیطان است .</p> <p>۸- توجه به آخرت، لزوماً بی توجهی به دنیا و عقب ماندگی را در پی ندارد.</p> <p>۹- بالاترین نعمت بهشت، همنشینی با پیامبران و امامان است.</p> <p>۱۰- بعد از محاسبه، نوبت مراقبت است.</p>	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵								
۳	<p>جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.</p> <p>۱۱- با توجه به دو ویژگی ..... و ..... اگر هدفی را که انتخاب می‌کنیم، بهتر بتواند پاسخگوی این دو ویژگی باشد، آن هدف، کامل‌تر است.</p> <p>۱۲- با توجه به روایات ..... سودمندترین دانش‌ها شمرده شده است.</p> <p>۱۳- بنابر عقیده برخی از مورخان غربی می‌توان ..... را منشاء اصلی گسترش حجاب در جهان دانست.</p> <p>۱۴- مهم‌ترین فایده روزه ..... است.</p>	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵								
۴	<p>کشف از تباط: هر یک از عبارات‌های سمت راست با کدام یک از عبارات‌های سمت چپ ارتباط دارد؟ (در ستون چپ یک مورد اضافه است)</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>۱۵- مرگ اهل آسمان‌ها و زمین</td> <td>الف) نفخ صور دوم</td> </tr> <tr> <td>۱۶- زنده شدن همه انسان‌ها</td> <td>ب) فرشتگان الهی</td> </tr> <tr> <td>۱۷- وَ إِنَّ عَلَيْكُمْ لِحَافِظِينَ</td> <td>ج) نفخ صور اول</td> </tr> <tr> <td></td> <td>د) پیامبران و امامان</td> </tr> </table>	۱۵- مرگ اهل آسمان‌ها و زمین	الف) نفخ صور دوم	۱۶- زنده شدن همه انسان‌ها	ب) فرشتگان الهی	۱۷- وَ إِنَّ عَلَيْكُمْ لِحَافِظِينَ	ج) نفخ صور اول		د) پیامبران و امامان	۱
۱۵- مرگ اهل آسمان‌ها و زمین	الف) نفخ صور دوم									
۱۶- زنده شدن همه انسان‌ها	ب) فرشتگان الهی									
۱۷- وَ إِنَّ عَلَيْكُمْ لِحَافِظِينَ	ج) نفخ صور اول									
	د) پیامبران و امامان									
۵	<p>به سوالات زیر پاسخ کوتاه بدهید.</p> <p>۱۸- تلقین میت به هنگام دفن به کدام یک از ویژگی‌های عالم برزخ اشاره دارد؟</p> <p>۱۹- اختلاف در هدف‌های افراد ریشه در چه موضوعی دارد؟</p> <p>۲۰- چه عاملی سبب می‌شود که دفاع از مظلوم و فداکاری در راه خدا آسان‌تر و شجاعت به مرحله‌ی عالی آن برسد.</p> <p>۲۱- از دیدگاه امیرالمؤمنین علی (ع) زیرک‌ترین انسان کیست؟</p> <p>۲۲- آراستگی به چه معناست؟</p> <p>۲۳- اگر عبارت «غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ» را در نماز با توجه بگوئیم، چه نتیجه‌ای بدست می‌آید؟</p>	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵								

ردیف	سوالات	نمره								
۱	<p>با تدبیر در آیات قرآن و روایات به سوالات زیر پاسخ دهید.</p> <p>۱- با توجه به آیه «قُلْ إِنْ صَلَاتِي وَ نُسُكِي وَ مَحْيَايَ وَ مَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ» برنامه زندگی روزانه ما چگونه باید باشد تا تمامی اعمال و زندگی ما برای خدا باشد؟</p> <p>۲- آیه شریفه «أَنَا هَدَيْتَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَ إِمَّا كَفُورًا» به کدام ویژگی انسان اشاره دارد؟</p> <p>۳- آیه «الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَ تُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَ تَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ» به کدامیک از شواهد روز قیامت اشاره دارد؟</p> <p>۴- در آیه شریفه «وَ أَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَ الْمُنْكَرِ وَ لَذِكْرِ اللَّهِ أَكْبَرُ» چه ثمراتی برای نماز ذکر شده است؟</p> <p>۵- حدیث شریف امام صادق (ع): «مَا أَحَبَّ إِلَهُ مَنْ عَصَاهُ» به کدامیک از آثار محبت به خدا و راههای افزایش آن اشاره می کند؟</p> <p>۶- در حدیث شریف «مَنْ حَاسَبَ نَفْسَهُ وَ قَفَّ عَلَىٰ عُيُوبِهِ وَأَخَاطَ يَدُوبِهِ وَ اسْتَقَالَ الدُّنُوبَ وَ أَصْلَحَ الْعُيُوبَ» حضرت علی (ع) چه آثاری برای محاسبه بیان فرموده است؟ (دو مورد)</p>	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵								
۲	<p>درستی یا نادرستی جملات زیر را مشخص کنید.</p> <p>۷- هدفهای پایان ناپذیر همان هدفهای اخروی هستند.</p> <p>۸- جهاد در راه خدا در برنامه تمام پیامبران الهی نبوده است.</p> <p>۹- مطابق با آیین یهود، زنان هنگام حضور در اجتماعات، موی سر خود را می پوشانند و به حجاب پایبند بودند.</p> <p>۱۰- بعد از مراقبه، نوبت محاسبه است.</p>	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵								
۳	<p>جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.</p> <p>۱۱- با توجه به تفاوت اندیشه انسان ها، برای اینکه بتوانیم با نگاهی درست، هدفهای خود را انتخاب کنیم، نیازمند ..... هستیم.</p> <p>۱۲- بهترین گواهان و شاهدان روز حساب ..... می باشند.</p> <p>۱۳- دینداری، با ..... خدا آغاز می شود.</p> <p>۱۴- پوشیدن لباسی که افراد را نزد مردم انگشت نما کند یا وسیله جلب زنان نامحرم قرار گیرد، ..... است.</p>	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵								
۴	<p>کشف ارتباط: هر یک از عبارتهای سمت راست با کدام یک از عبارتهای سمت چپ ارتباط دارد؟ (در ستون چپ یک مورد اضافه است)</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>۱۵- تولی</td> <td>الف) جمله لا اله الا الله</td> </tr> <tr> <td>۱۶- تبری</td> <td>ب) سرپیچی از دستورات خدا</td> </tr> <tr> <td>۱۷- نشانه عدم صداقت در دوستی</td> <td>ج) بیزاری از باطل و پیروان او</td> </tr> <tr> <td></td> <td>د) دوستی با خدا و دوستان او</td> </tr> </table>	۱۵- تولی	الف) جمله لا اله الا الله	۱۶- تبری	ب) سرپیچی از دستورات خدا	۱۷- نشانه عدم صداقت در دوستی	ج) بیزاری از باطل و پیروان او		د) دوستی با خدا و دوستان او	۱
۱۵- تولی	الف) جمله لا اله الا الله									
۱۶- تبری	ب) سرپیچی از دستورات خدا									
۱۷- نشانه عدم صداقت در دوستی	ج) بیزاری از باطل و پیروان او									
	د) دوستی با خدا و دوستان او									
۵	<p>به سوالات زیر پاسخ کوتاه بدهید.</p> <p>۱۸- این که گفته می شود خداوند حکیم است یعنی چه؟</p> <p>۱۹- رشد و کمال انسان و در نتیجه رستگاری او منحصر در چه چیزی است؟</p> <p>۲۰- فعالیت هایی که آدمی در طول زندگی انجام می دهد ریشه در چه چیزی دارد؟</p> <p>۲۱- در دادگاه عدل الهی چه چیزهایی مورد سنجش قرار می گیرد؟</p> <p>۲۲- اگر معاد نباشد، که ظالم را به مجازات واقعی اش برساند و حق مظلوم را بستاند، چه اشکالی پیش می آید؟</p> <p>۲۳- اعمالی که تأثیر نماز را از بین می برند را نام ببرید؟ (دو مورد)</p> <p>۲۴- کدام نیاز سبب می شود که جوانان بیشتر به خود بپردازند و استعدادهای خود را کشف و شکوفا کنند؟</p>	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵								

درس اول

تدبر در آیات قرآن

- ۱- اینکه آفرینش جهان «حق» است.
- ۲- الف) جهان آفرینش بی هدف نیست.
(ب) هر موجودی بر اساس برنامه حساب شده‌ای به این جهان گام نهاده است.
(ج) به سوی هدف حکیمانه ای در حرکت است.
- ۳- زندگی انسان هدفدار بوده و گام نهادن انسان در دنیا فرصتی است برای رسیدن به همین هدف.
- ۴- هر گاه که مردم را موعظه می کرد.
- ۵- چون هیچ کس بیپهوده آفریده نشده است.
- ۶- چون او را به خود وا نگذاشته اند.
- ۷- محدود و پایان پذیر هستند و تنها پاسخگوی برخی از استعداد های مادی ما هستند
- ۸- خیر ممکن است به مقداری از آن برسد.
- ۹- اهل دوزخ است و در آخرت هیچ بهره ای ندارد.
- ۱۰- هدفها و دلبستگی های همیشگی و پایان ناپذیر.
- ۱۱- اگر برای آن ها تلاش کند به هدف خود خواهد رسید.
- ۱۲- در آخرت هیچ بهره ای ندارد.
- ۱۳- مانع رسیدن به هدف های اخروی می شوند.
- ۱۴- اصل قرار گرفتن هدف های اخروی، مانع بهره مندی انسان از نعمت های دنیایی نمی شوند.
- ۱۵- هدف های پایان پذیر همان هدف های دنیوی هستند.
- ۱۶- برترین هدف تقرب و نزدیکی به خداست.
- ۱۷- زندگی باید برای رسیدن به هدف اصلی آفرینش یعنی تقرب به خدا برنامه ریزی شود و هر عملی که از ما سر می زند باید برای رضای خدا باشد.

درستی یا نادرستی

۱۸- نادرست	۱۹- نادرست	۲۰- درست
۲۱- درست	۲۲- درست	۲۳- نادرست
۲۴- درست	۲۵- درست	۲۶- نادرست

جای خالی

- ۲۷- هدفدار بودن خلقت
- ۲۸- اهداف اخروی - اهداف دنیوی
- ۲۹- بشناسد - انتخاب
- ۳۰- طبیعی - غریزی
- ۳۱- مادی - معنوی - مادی
- ۳۲- متنوع بودن استعداد های انسان - بی نهایت طلبی
- ۳۳- خداوند
- ۳۴- تقرب به خدا
- ۳۵- هدفها و دل بستگی های محدود و پایان پذیر

کشف ارتباط

۳۶- ب   ۳۷- الف

نستی

۳۸- ب   ۳۹- ج   ۴۰- الف
۴۱- ب   ۴۲- ب

اصطلاحات

۴۳- خدایی حکیم؛ یعنی خدایی که هیچ کاری را بیپهوده انجام نمی دهد.

تشریحی (پاسخ کوتاه)

- ۴۴- زیرا خالق آن ها خدایی حکیم است
- ۴۵- یعنی خدایی که هیچ کاری را بیپهوده انجام نمی دهد.
- ۴۶- گام نهادن او در این دنیا
- ۴۷- به ویژگی های خاص انسان و تمایز او از سایر موجودات
- ۴۸- زیرا انسان دارای روحیه ای بی نهایت طلب است.
- ۴۹- نوع نگاه و اندیشه انسان
- ۵۰- برای اینکه بتوانیم با نگاهی درست، هدف های خود را انتخاب کنیم.
- ۵۱- در جایی که یک چیز، جامع و در بردارنده چیزهای دیگر است.
- ۵۲- به گونه ای انتخاب می کنند که به قول معروف «با یک تیر چند نشان بزنند»
- ۵۳- زیر نظر و با تربیت پیامبر اکرم (ص) آغاز کرد و جلوه گاه همه کمالات و زیبایی هاشد.
- ۵۴- سرچشمه خوبی ها و زیبایی هاست.
- ۵۵- شایسته است که تنها تقرب و نزدیکی به خدای بزرگ مقصد نهایی او باشد.
- ۵۶- خدا سرچشمه زیبایی ها و خوبی هاست و انسان ها به میزانی که زیبایی ها و خوبی ها را کسب کنند به خدا نزدیک تر می شوند.
- ۵۷- تقرب به خدا، همت بزرگ و اراده محکم می طلبد.

تشریحی (پاسخ کامل)

- ۵۸- الف) انسان خود باید هدف از خلقت خود را بشناسد و آن را انتخاب کند و به سوی آن گام بردارد؛ در حالی که گیاهان به صورت طبیعی و حیوانات به صورت غریزی به سوی هدف خود حرکت می کنند. (ب) انسان مجموعه ای فراوان از استعداد های مادی و معنوی است. برخلاف حیوانات و گیاهان که استعداد های محدود مادی دارند، به همین دلیل، به دنبال انتخاب هدف هایی است که از طریق آن، استعداد های گوناگون خویش را به کمال رساند.
- ۵۹- زیرا انسان برخلاف حیوانات و گیاهان که استعداد های محدود مادی دارند مجموعه ای فراوان از استعداد های مادی و معنوی است.
- ۶۰- زیرا چنان اختلافی در هدفها وجود دارد که ابتدا سردرگم می شویم که به راستی، کدام انتخاب درست و همسو با میل بی نهایت طلب انسان و استعداد های فراوان مادی و معنوی اوست و کدام یک این گونه نیست؟

مشخصات کتاب

سیگنال ۲۰ دین و زندگی ۱
پایه دهم - رشته ریاضی و فیزیک / علوم تجربی

عنوان کتاب

پایه دهم

گروه سنی

دکتر حجت اله حکم آبادی
حسین طالبی

مؤلفان

رحلی

قطع کتاب

۹۲

تعداد صفحات